

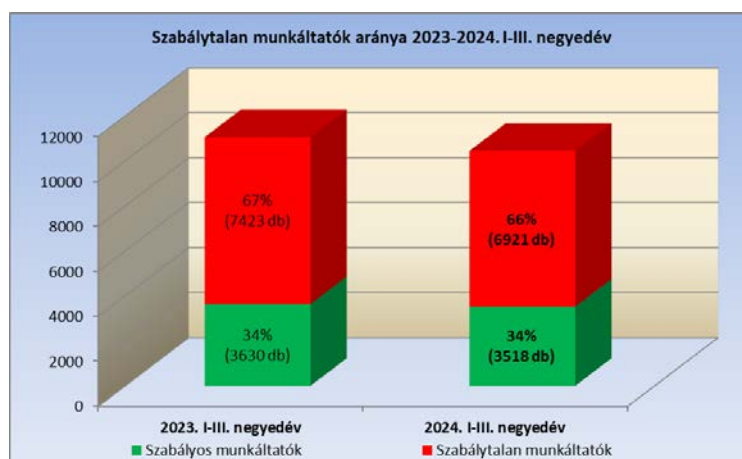
A foglalkoztatás-felügyeleti ellenőrzések tapasztalatai (2024. január 1. – szeptember 30.)

A foglalkoztatás-felügyeleti hatóság a hatósági ellenőrzést végző foglalkoztatás-felügyeleti hatóságok beszámolóí alapján elkészítette a 2024. III. negyedévre vonatkozó foglalkoztatás-felügyeleti ellenőrzések tapasztalatairól szóló országos összefoglaló jelentését. Az időszakos összefoglaló jelentés elkészítése az állami foglalkoztatási szerv, a munkavédelmi és munkaügyi hatóság kijelöléséről, valamint e szervek hatósági és más feladatainak ellátásáról szóló 320/2014. (XII. 13.) Korm. rendelet 15. § (2) bekezdésén alapul.

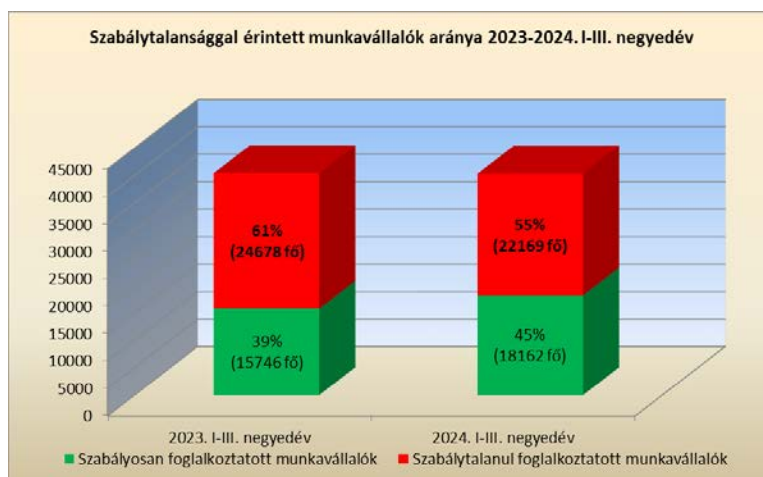
1. Főbb ellenőrzési adatok

2024. szeptember 30-ig a foglalkoztatás-felügyeleti hatóság országosan **10 439 munkáltató** foglalkoztatási gyakorlatát vizsgálta, amely során a **foglalkoztatók 66 %-nál tárt fel munkaügyi jogsértést**, amelyek az ellenőrzött **munkavállalók (40 331 fő) 55 %-át érintette**.

2023. III. negyedévéhez viszonyítva mind az **ellenőrzések számában** (2023. szeptember 30-ig: 11 053 db), mind a **szabálytalan munkáltatók arányában** (2023. szeptember 30-ig 67 %) **csökkenés** tapasztalható.

2024. III. negyedévben kevesebb munkavállaló (40 331 fő) került ellenőrzés alá az előző év hasonló időszakához képest (2023. szeptember 30-ig 40 424 fő), de **arányaiban kevesebb munkavállalói létszámot is érintett munkaügyi jogsértés** (2023. szeptember 30-ig 61 %).

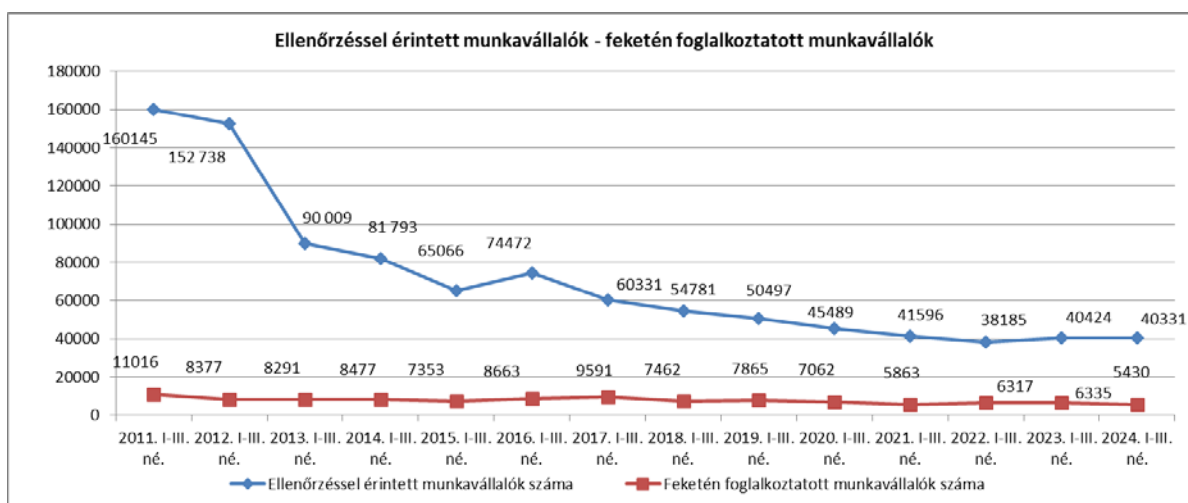

2. Tipikus jogsértések

2.1. Feketefoglalkoztatás

Az ellenőrzési tapasztalatok alapján továbbra is gyakran előforduló jogsértés a **feketefoglalkoztatás**. A szabálytalanság 2024. szeptember 30. napjáig az ellenőrzött munkavállalók **13,46 %-át (5 430 fő)** érintette. Az ellenőrzéssel érintett munkavállalókhöz (40 331 fő) viszonyítva a **feketefoglalkoztatással érintett munkavállalók aránya** az előző év ugyanezen időszakában mért arányaihoz képest **jelentősen kevesebb** (2023-ban 15,67 % volt az arány).

Összesen	Ellenőrzéssel érintett munkavállalók száma	Feketén foglalkoztatott munkavállalók száma	Feketén foglalkoztatott munkavállalók aránya
2022. I-III. né.	38 185	6317	16,54%
2017. I-III. né.	60331	9591	15,90%
2023. I-III. né.	40 424	6335	15,67%
2019. I-III. né.	50497	7865	15,58%
2020. I-III. né.	45489	7062	15,52%
2021. I-III. né.	41596	5863	14,10%
2018. I-III. né.	54781	7462	13,62%
2024. I-III. né.	40 331	5430	13,46%
2016. I-III. né.	74472	8663	11,63%
2015. I-III. né.	65066	7353	11,30%
2014. I-III. né.	81 793	8477	10,36%
2013. I-III. né.	90 009	8291	9,21%
2011. I-III. né.	160145	11016	6,88%
2012. I-III. né.	152 738	8377	5,48%

Az összes feketén foglalkoztatott munkavállaló **41,5 %-a (2 256 fő)** az építőipari ágazatból került ki. Ez az arány az előző év azonos időszakához viszonyítva **csökkent** (2023. III. negyedév: 48,2%, 3 058 fő).

Ha az ágazatban ellenőrzéssel érintett munkavállalókat figyeljük meg, **emelkedés** (25,29 %-ról **27,53%-ra** változott) látható.

Építőipar	Ellenőrzéssel érintett munkavállalók száma	Feketén foglalkoztatott munkavállalók száma	Feketén foglalkoztatott munkavállalók aránya
2018. I-III. né.	7087	2858	40,33%
2017. I-III. né.	8676	3492	40,25%
2020. I-III. né.	9178	3434	37,42%
2022. I-III. né.	8 785	3285	37,39%
2016. I-III. né.	9 069	3296	36,34%
2019. I-III. né.	8669	3136	36,17%
2013. I-III. né.	6 395	2309	36,11%
2014. I-III. né.	8 981	3157	35,15%
2021. I-III. né.	9 989	3097	31,00%
2015. I-III. né.	8 721	2543	29,16%
2024. I-III. né.	8 194	2256	27,53%
2023. I-III. né.	12 094	3058	25,29%
2011. I-III. né.	9 658	2132	22,07%
2012. I-III. né.	9 299	1635	17,58%

A mezőgazdasági ágazatból került ki az összes feketén foglalkoztatott munkavállaló 7,6 %-a (412 fő).

Mezőgazdaság	Ellenőrzéssel érintett munkavállalók száma	Feketén foglalkoztatott munkavállalók száma	Feketén foglalkoztatott munkavállalók aránya
2017. I-III. né.	2941	859	29,21%
2015. I-III. né.	1 936	437	22,57%
2024. I-III. né.	2036	412	20,24%
2021. I-III. né.	1 381	272	19,70%
2016. I-III. né.	2 343	452	19,29%
2019. I-III. né.	2143	399	18,62%
2022. I-III. né.	904	154	17,04%
2014. I-III. né.	3 947	640	16,21%
2012. I-III. né.	5 370	866	16,13%
2011. I-III. né.	4 496	667	14,84%
2013. I-III. né.	2 382	324	13,60%
2018. I-III. né.	3587	466	12,99%
2020. I-III. né.	3106	358	11,53%
2023. I-III. né.	2330	178	7,64%

A feldolgozóipar adta az összes feketén foglalkoztatott munkavállaló 7,5 %-át (405 fő), ami arányaiban - 2023. III. negyedévéhez képest - emelkedést mutat (5,19 %, 329 fő). Az ágazaton belül ellenőrzött és feketén foglalkoztatottak aránya azonban az előző év ugyanezen időszakához képest kevesebb (2023. szeptember 30-ig 329 fő, 6,32 %, 2024. szeptember 30-ig 405 fő, 5,81 %).

A gépiparból került ki az összes feketén foglalkoztatott munkavállaló 2,8 %-a (152 fő). A gépipari ágazaton belül ellenőrzéssel érintett és feketén foglalkoztatottak aránya 3,19 % (152 fő), amely az előző év ugyanezen időszakához viszonyítva emelkedett.

Az összes feketén foglalkoztatott munkavállaló 10,3 %-a került ki a két szektorból (2023. szeptember 30-ig 6,7 % volt ez az arányszám.)

Feldolgozóipar	Ellenőrzéssel érintett munkavállalók száma	Feketén foglalkoztatott munkavállalók száma	Feketén foglalkoztatott munkavállalók aránya
2017. I-III. né.	8621	568	6,59%
2018. I-III. né.	6726	434	6,45%
2023. I-III. né.	5 209	329	6,32%
2022. I-III. né.	3966	239	6,03%
2020. I-III. né.	5988	357	5,96%
2024. I-III. né.	6970	405	5,81%
2016. I-III. né.	15469	784	5,07%
2019. I-III. né.	9476	412	4,35%
2014. I-III. né.	17 145	622	3,63%
2015. I-III. né.	10164	362	3,56%
2013. I-III. né.	16 989	530	3,12%
2021. I-III. né.	6 936	216	3,11%
2012. I-III. né.	27 184	783	2,88%
2011. I-III. né.	27439	686	2,50%

Gépipar	Ellenőrzéssel érintett munkavállalók száma	Feketén foglalkoztatott munkavállalók száma	Feketén foglalkoztatott munkavállalók aránya
2024. I-III. né.	4763	152	3,19%
2023. I-III. né.	3283	100	3,05%
2019. I-III. né.	4617	138	2,99%
2015. I-III. né.	8502	246	2,89%
2016. I-III. né.	10049	264	2,63%
2020. I-III. né.	6537	136	2,08%
2013. I-III. né.	13 339	222	1,66%
2017. I-III. né.	8442	139	1,65%
2021. I-III. né.	6493	101	1,56%
2014. I-III. né.	13 249	177	1,34%
2022. I-III. né.	6250	74	1,18%
2018. I-III. né.	6847	73	1,07%
2012. I-III. né.	34 757	256	0,74%
2011. I-III. né.	24897	163	0,65%

A **személy- és vagyonvédelmi** munkáltatók 2024. első háromnegyed évében a feltárt feketén foglalkoztatott munkavállalók **5,6 %-át (304 fő)** adták, ami a tavalyi év azonos időszakában mért 4,7 %-hoz (300 fő) képest **negatív eltérést** mutat.

Az **ágazatban ellenőrzött munkavállalók 12,16 %-át foglalkoztatták feketén**, mely a 2023-ban mért 23,89 %-hoz képest **jelentősen csökkent**. 2011. évtől vizsgálva látható, hogy a 2024. január 1. és szeptember 30. közötti időszakban kapott eredmények a legjobbak.

Vagyonvédelem	Ellenőrzéssel érintett munkavállalók száma	Feketén foglalkoztatott munkavállalók száma	Feketén foglalkoztatott munkavállalók aránya
2017. I-III. né.	3190	918	28,78%
2019. I-III. né.	3964	1042	26,29%
2021. I-III. né.	1728	451	26,10%
2022. I-III. né.	1 914	487	25,44%
2023. I-III. né.	1 256	300	23,89%
2016. I-III. né.	5 277	1124	21,30%
2013. I-III. né.	7 405	1362	18,39%
2018. I-III. né.	4418	809	18,31%
2011. I-III. né.	20 447	3727	18,23%
2020. I-III. né.	3313	552	16,66%
2014. I-III. né.	5 940	975	16,41%
2015. I-III. né.	6 456	1033	16,00%
2012. I-III. né.	12 288	1595	12,98%
2024. I-III. né.	2501	304	12,16%

A kereskedelem területén működő vállalkozások az összes feketén foglalkoztatott munkavállaló **9,2 %-át (498 fő)** adták, mely 2023. első háromnegyed évéhez képest **növekedést (7,7 %, 490 fő)** jelent.

Az ágazatban **ellenőrzött munkavállalókra** vetítve is **emelkedés** látható, mivel a kereskedelemben dolgozók **11,92 %-át** érintette a feketefoglalkoztatás (2023-ban 9,27 %).

Kereskedelem	Ellenőrzéssel érintett munkavállalók száma	Feketén foglalkoztatott munkavállalók száma	Feketén foglalkoztatott munkavállalók aránya
2024. I-III. né.	4177	498	11,92%
2019. I-III. né.	4894	575	11,75%
2017. I-III. né.	10670	1161	10,88%
2022. I-III. né.	6 121	642	10,49%
2020. I-III. né.	4183	422	10,09%
2018. I-III. né.	7043	690	9,80%
2023. I-III. né.	5 284	490	9,27%
2016. I-III. né.	8 919	766	8,59%
2014. I-III. né.	11 191	957	8,55%
2015. I-III. né.	8 389	676	8,06%
2021. I-III. né.	6 988	521	7,46%
2013. I-III. né.	14 364	1013	7,05%
2012. I-III. né.	21 447	849	3,96%
2011. I-III. né.	21 158	808	3,82%

A **vendéglátásban** az **ellenőrzéssel érintett munkavállalókra** vetítve a feketén foglalkoztatottakra vonatkozó arányszám idén **14,95 %, 657 főt** érintett, amely a 2023. évi adatokhoz (17,91 %, 647 fő) viszonyítva **csökkent**.

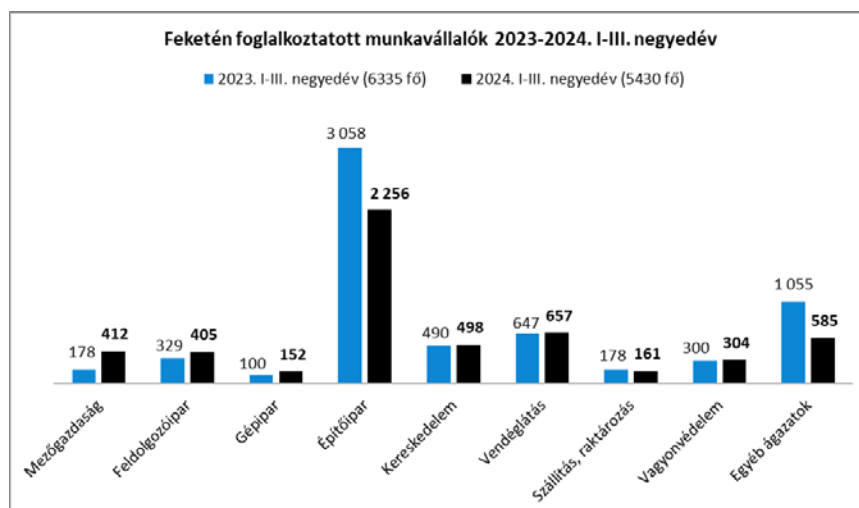
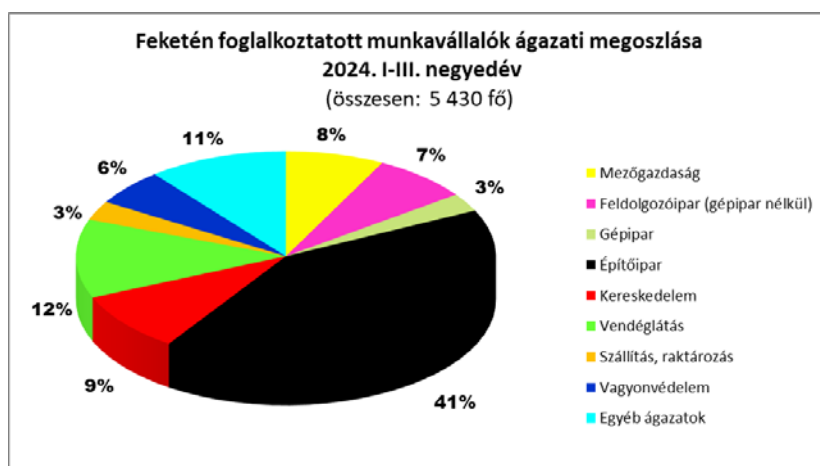
A feketefoglalkoztatás **ágazatok közötti megoszlása tekintetében** a tavalyi év azonos időszakához képest **növekedés** tapasztalható, bár az előző évhez képest az idei évben sokkal több munkavállaló jogviszonyát vonták ellenőrzés alá (2023. szeptember 30-ig 3 612 fő, 2024. szeptember 30-ig 4 394 fő).

Vendéglátás	Ellenőrzéssel érintett munkavállalók száma	Feketén foglalkoztatott munkavállalók száma	Feketén foglalkoztatott munkavállalók aránya
2023. I-III. né.	3 612	647	17,91%
2020. I-III. né.	3786	674	17,80%
2018. I-III. né.	5689	983	17,28%
2017. I-III. né.	5583	935	16,75%
2022. I-III. né.	4 119	654	15,88%
2024. I-III. né.	4394	657	14,95%
2016. I-III. né.	6 884	967	14,05%
2021. I-III. né.	3 111	430	13,82%
2019. I-III. né.	4960	656	13,23%
2013. I-III. né.	8 588	1061	12,35%
2015. I-III. né.	5 842	720	12,32%
2014. I-III. né.	6 329	721	11,39%
2011. I-III. né.	12 334	1201	9,74%
2012. I-III. né.	10 146	920	9,07%

Az egyes ágazatokban az ellenőrzéssel érintett munkavállalókat tekintve a vagyónvédelem, a feldolgozóipar és a vendéglátás területén **javult a feketefoglalkoztatás aránya**, a többi ágazatban **növekedés** tapasztalható a 2023. évi első háromnegyed évhez képest.

Az **összes ellenőrzött és feketén foglalkoztatott munkavállaló arányszáma csökkent** az előző év ugyanezen időszakához viszonyítva. Azonban a javuló tendencia ellenére még mindig

az építőiparból kerül ki a legtöbb feketén foglalkoztatott munkavállaló, ezt követi a vendéglátás, a főbb ágazatokon kívüli úgynevezett „egyéb” ágazatok és a kereskedelem.

A feketefoglalkoztatással összefüggésben a korábbi évek ellenőrzési tapasztalataihoz hasonlóan megállapítható, hogy a leggyakoribb szabálytalanság a **jogviszonyok** – mind a munkajogviszony, mind az egyszerűsített foglalkoztatási jogviszony - **bejelentésének elmulasztása**.

A korábbi évekhez hasonlóan a foglalkoztatók a bejelentések elmaradása okaként „próbamunkára” hivatkoznak - azaz akkor jelenti be a munkavállaló jogviszonyát és köt vele írásba foglalt munkaszerződést, ha a munkavállaló „megfelelt” ezen a „próbamunkán” – azonban ez továbbra sem fogadható el kimentési okként.

A bejelentések elmaradásával összefüggésben számos munkáltató próbálja a felelősséget más valakire hárítani, ezért találkozunk a hatóság olyan hivatkozásokkal is, miszerint a felelősség a könyvelőt vagy más, a bejelentés megtételével megbízott személyt/munkavállalót terheli, vagy a bejelentés a szakmai rendszer hibája miatt maradt el.

A nehezen megközelíthető munkavégzési helyeken a munkáltatók továbbra is bíznak abban, hogy a területi akadályok miatt elmaradnak a hatósági ellenőrzések, ezért szándékosan nem jelentik be a munkavállalókat, amelyek leginkább az építőipari és a mezőgazdasági ágazat területén működő vállalkozásoknál volt tapasztalható.

Egyszerűsített foglalkoztatás esetén a bejelentés elmaradásának hátterében a közterhek befizetésének szándékos elkerülése, illetőleg az időbeli korlátok kijátszására irányuló akarat áll. Ha egy munkáltató havi 15 napnál többször foglalkoztatja a munkavállalót, akkor a „rendes” munkaviszonyban történő bejelentés helyett inkább megpróbálja kijátszani az alkalmi munka havi korlátját meghaladó munkanapok bejelentését.

Részmunkaidős bejelentés, teljes munkaidős foglalkoztatás mellett szintén többször előforduló szabálytalanság. Ezt azonban nehéz bizonyítani, mert a jogsértéssel érintett és a munkájukat féltő munkavállalók nem mernek a munkáltatójuk ellen nyilatkozatot tenni.

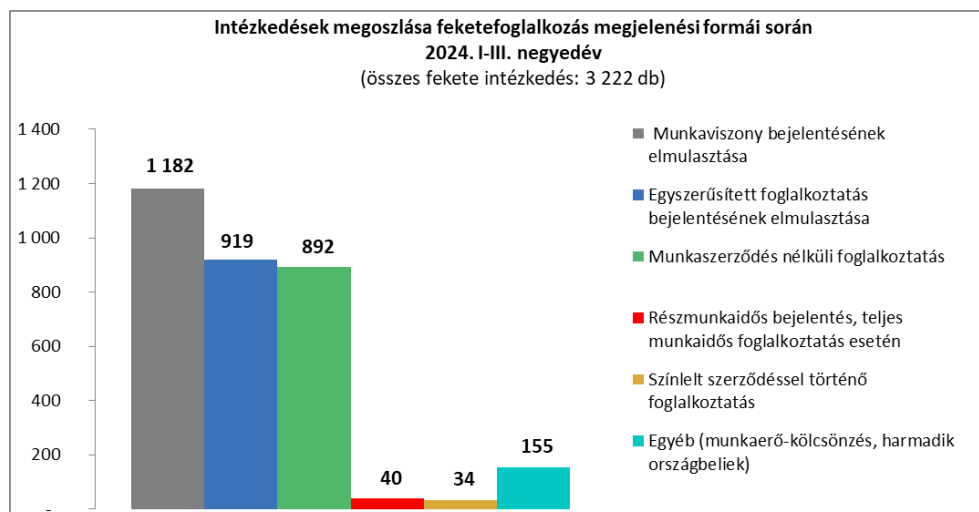
Munkaszerződés nélküli foglalkoztatás esetén azok a munkáltatók, akiknek nem áll szándékában bejelentés nélkül foglalkoztatni a munkavállalókat, elsődlegesnek tekintik a bejelentést, mert az a céljuk, hogy a munkavállaló minél előbb munkába álljon. A munkaszerződések írásba foglalását ezért elhalasztják, és ekkor fordul elő, hogy el is felejtik a munkaszerződést írásba foglalni.

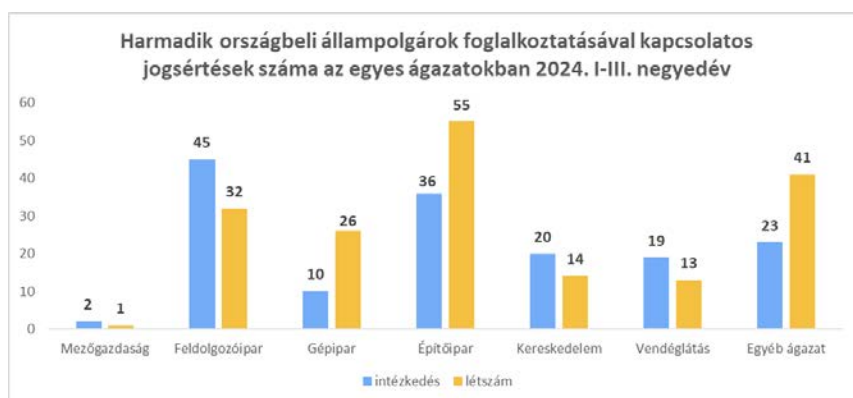
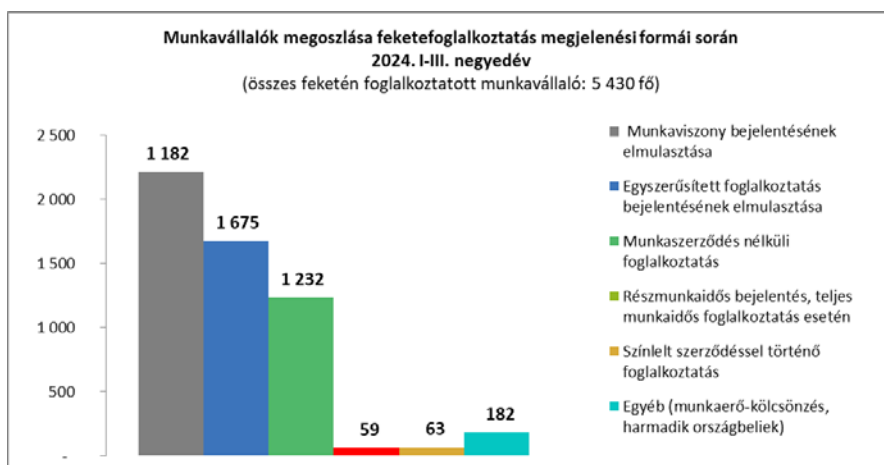
Egyre ritkább a – téves jogszabály alkalmazás miatti - **színlelt szerződéssel** történő foglalkoztatás.

A **harmadik országbeli állampolgárok szabálytalan foglalkoztatása** az alábbi formákban fordult elő:

- nem rendelkeztek érvényes tartózkodási vagy munkavállalási engedéllyel
- engedélyben megjelölt munkavégzési helytől eltérő munkahelyen kerültek foglalkoztatásra
- lejárt érvényességű engedéllyel végeztek munkát
- érvényes adóhatósági bejelentés hiányában foglalkoztatták.

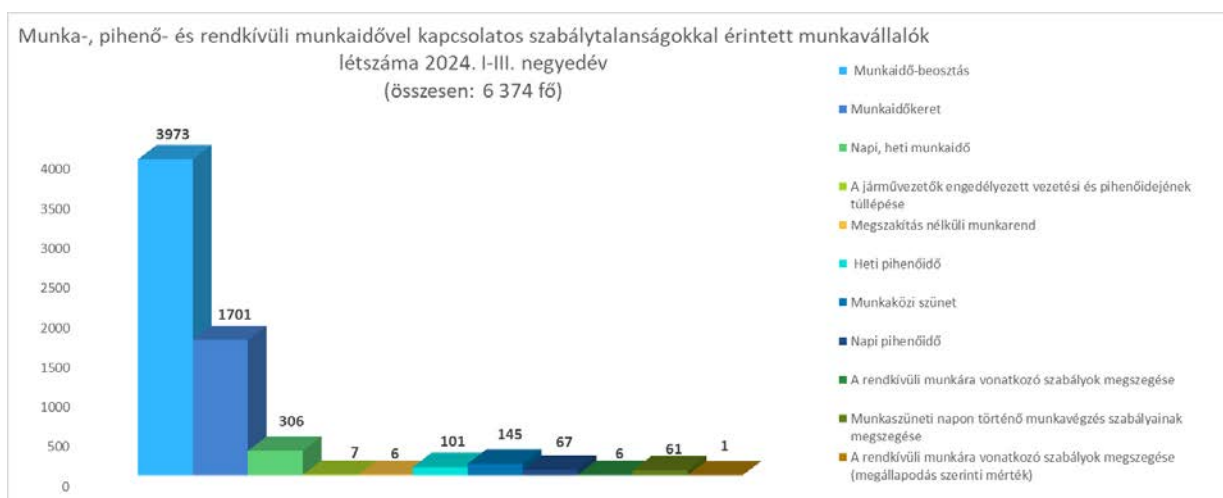
Ágazati megoszlásban tekintve a harmadik országbeliek foglalkoztatásával kapcsolatos jogsértések nagyobb létszámban érintették az építőipar, az egyéb ágazatok, a feldolgozóipar, gépipar és a kereskedelem területén munkát végző munkavállalókat. A vagyonvédelem területén nem tárt fel a hatóság ilyen irányú jogsértést 2024. szeptember 30. napjáig.

2.2. Munkaidő, pihenőidő, rendkívüli munkavégzés

A **munkaidővel, pihenőidővel és rendkívüli munkavégzéssel** kapcsolatos jogsértések száma a tavalyi évhez viszonyítva csökkent, **6 374 főt** érintettek 2024. szeptember 30-ig (2023. szeptember 30-ig 7 033 fő). A **leggyakrabban előforduló** szabálytalanság a **munkaidő-beosztás hiánya (3 973 fő)**, amely a jogszabályok ismeretének hiányára, valamint a rendkívüli munkavégzés elfedésére vezethető vissza.

2.3. Munkaidő-nyilvántartás

A **munkaidő-nyilvántartás hiányával**, vagy az adatok **valótlan rögzítésével kapcsolatos szabálytalanságok** 2024. szeptember 30-ig **5 664 munkavállalót** érintettek, ami a 2023. év hasonló időszakában mért adatokhoz képest (7 750 fő) **alacsonyabb**.

A munkáltatók elenyésző hányada fordít figyelmet a munkaidő-nyilvántartás helyes vezetésére, mert nem érdekük, hogy minden a valóságnak megfelelően dokumentálva legyen, így az ezzel kapcsolatos jogsértések **elfedik az esetleges munkabérrel, munkaidővel, illetve pihenőidővel kapcsolatos szabálytalanságokat is**.

A munkaidő-nyilvántartás hiányossága, vagy hiánya miatt nem ellenőrizhető a pihenőidőre, pihenőnapra, munkaszüneti napon történő munkavégzésre vonatkozó szabályok betartása és a pótlékfizetés teljesítése sem.

Ez a munkáltatói magatartás alkalmas a munkavállalók alapvető jogainak megsértésére, figyelemmel arra, hogy a pontosan, naprakészen vezetett munkaidő-nyilvántartás a bérszámfejtés alapidokumentuma.

2.4. Munkabér

A **munkabérrel kapcsolatos jogsértésekkel** érintett munkavállalói létszám (**4 636 fő**) a 2023. első háromnegyed év adataihoz (4 352 fő) képest **nőtt**.

Ezek közül a legjelentősebb a **„bérjegyzékekkel”** kapcsolatos előírások megsértése, ezt követi a **munkabér határidőben történő megfizetésének elmaradása, a pótlékokra** vonatkozó szabályok megszegése.

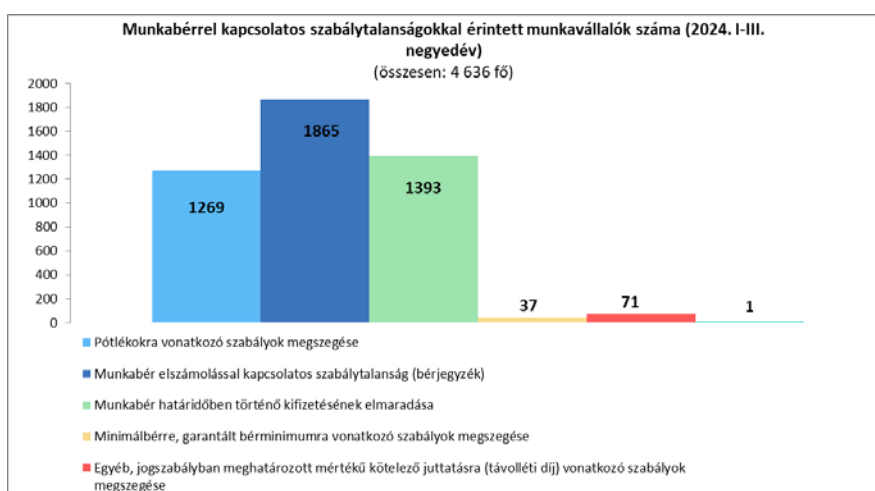
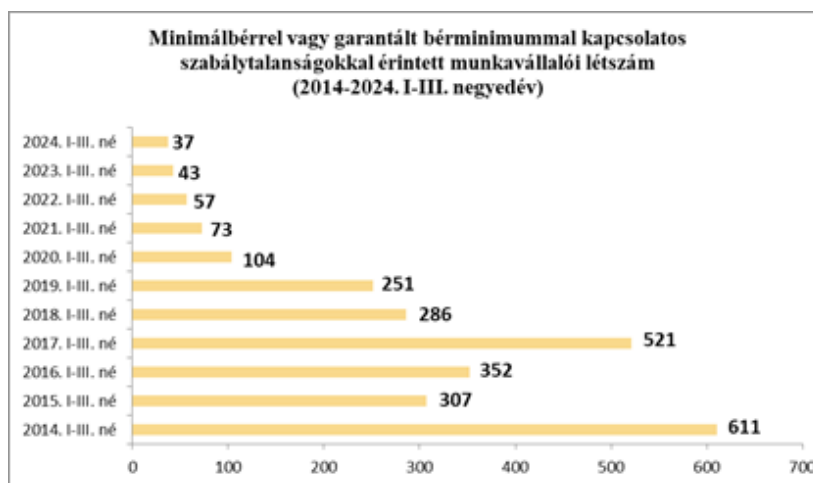
A **bérpótlékok kifizetésének elmaradása** jellemzően a jogszabályismeret hiányából adódik, de előfordulnak bérszámfejtési problémák, illetve a munkáltató szándékosan jogsértő magatartása is. Gyakori eset a munkaidő-beosztás és a ténylegesen ledolgozott munkaidő közti eltérésből származó rendkívüli munka ellentételezésének elmaradása.

Gyakran tapasztalta azt a hatóság, hogy a munkabérrel adott **elszámolás, a „bérjegyzék” nem volt megfelelő**, mert nem volt alkalmas az elszámolás helyességének ellenőrzésére, mert a rajtuk szereplő adatok eltérnek az alapul szolgáló munkaidő-nyilvántartásokon vezetettektől.

A munkabér kifizetése kapcsán sok esetben fordul elő, hogy a munkabért készpénzben fizeti meg a munkáltató a munkavállalónak, holott erről nincs írásba foglalt megállapodásuk.

A hatósági ellenőrzések, eljárások során is előfordul, hogy a döntés meghozataláig a jogsértéssel érintett munkavállalók jogviszonya megszűnik, ez esetben pedig a munkabérrel kapcsolatos intézkedések az elszámolással kapcsolatos szabálytalanságok körébe kerülnek, hiszen megszűnt jogviszony esetében a hatóságnak az igazolások kiadásának és az elszámolás megtörténtének vizsgálatára van hatásköre.

A **minimálbérrre, garantált bérminimumra** vonatkozó szabályok megsértésével érintett munkavállalói létszám **tovább csökkent** (2023. szeptember 30-ig: 43 fő, 2024. szeptember 30-ig **37 fő**), ami **alátámasztja azt**, hogy a minimálbérrel és a garantált bérminimummal kapcsolatos szabálytalanságok **alig fordulnak elő**.

2.5. Egyéb szabálytalanságok

A foglalkoztatásra irányuló jogviszony megszűnésével összefüggő – a munkavállalót megillető – **igazolás kiadásának**, valamint a munkaviszony megszűnéséhez, megszüntetéséhez kapcsolódó **elszámolásnak az elmaradása** 2024. szeptember 30-ig **1 247 főt** érintett, amely a 2023. év hasonló időszakához képest több munkavállalót (1 039 főt). Az igazolások ki nem adásához sok esetben társul a munkabér és egyéb járandóság, úgy, mint a szabadság megváltásának ki nem fizetése. Továbbá összefüggésben áll ez a szabálytalanság a foglalkoztató azon mulasztásával is, miszerint határidőben nem jelenti be az adóhatóság felé a munkaviszony megszűnését.

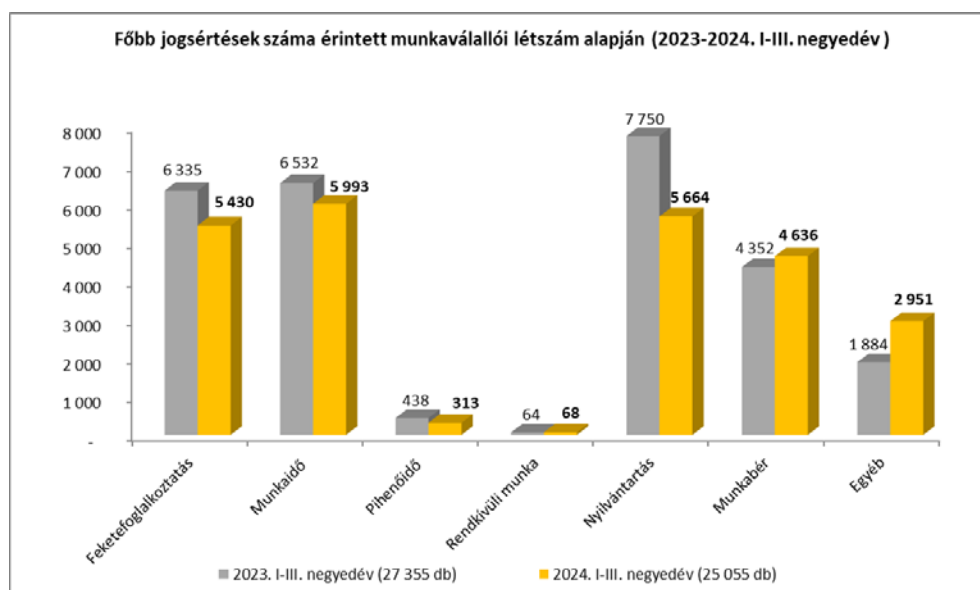
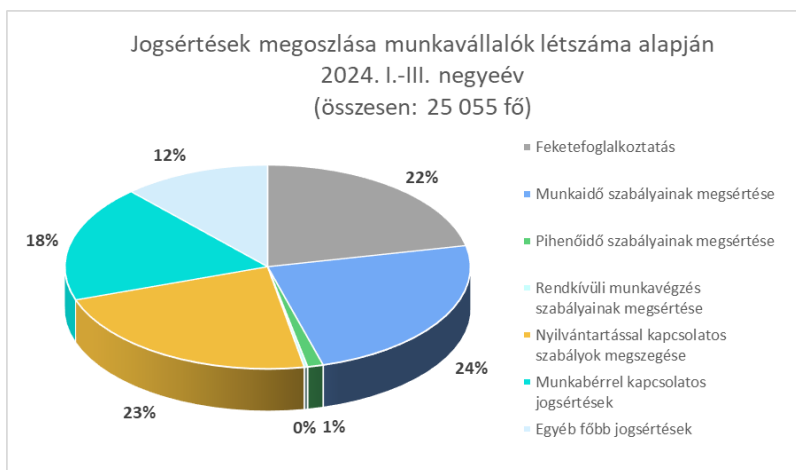
Ez a jogsértés minden ellenőrzés alá vont ágazatban előfordul.

Az ellenőrzési tapasztalatok alapján a hiányosságok hátterében az áll, hogy a munkáltató és a munkavállaló között a munkaviszony megszüntetésekor valamilyen okból nézetkülönbségek adódtak, illetve a munkáltató a tevékenységét megszüntette és a munkavállaló sem a munkavégzési helyen, sem a székhelyen nem találta a munkáltatót.

A munkaviszonyra vonatkozó szabályban és egyéb jogszabályokban előírt **igazolások nem csupán a munkavállaló újbóli elhelyezkedése, de az álláskereső ellátások, az adóbevallás miatt is fontosak.**

Mivel az igazolások kiadását a munkáltató nem tagadhatja meg a munkavállalótól, ezért, ha a munkáltató nem jogkövető, úgy a foglalkoztatás-felügyeleti hatóság minden esetben kötelezi őt az igazolások kiadására, valamint az elszámolás teljesítésére.

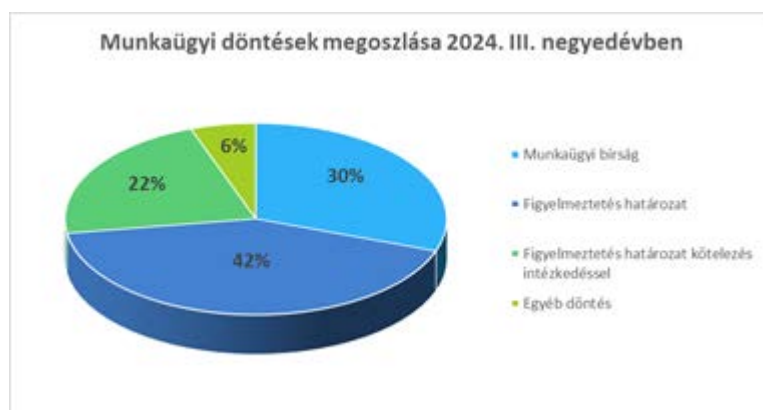
A szabadsággal kapcsolatos jogsértésekkel érintett munkavállalók száma 1666 fő volt. A szabadsággal kapcsolatos szabálytalanságok két leggyakoribb esete, hogy a nyilvántartáson „kiírt” szabadságot a munkáltató nem adja ki, de a munkavállalók valójában ténylegesen munkát végeznek, valamint, hogy a munkáltatók nem biztosítják a munkavállalónak a naptári évben egy alkalommal, a legalább tizennégy nap egybefüggő munkavégzés alóli mentesülést. Ágazati megosztásban vizsgálva a szabadsággal összefüggő jogsértések a gépipar, a feldolgozóipar és a kereskedelem területén érintették a legnagyobb munkavállalói létszámot.

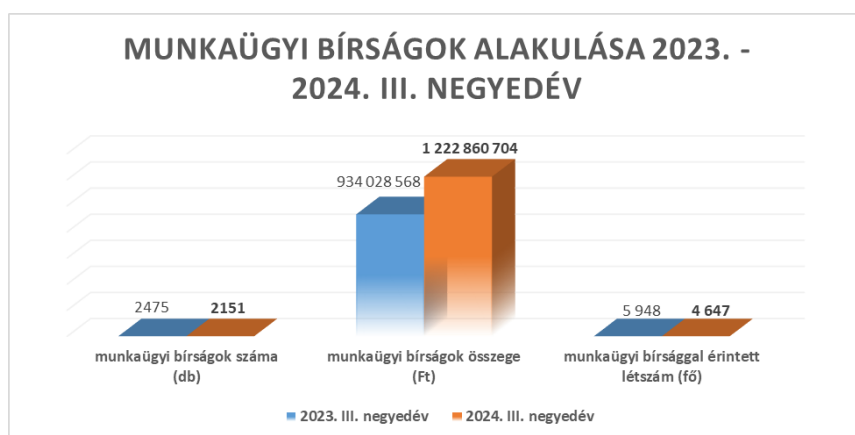
2.6. Döntések

2024. január 1. és szeptember 30. közötti időszakban a foglalkoztatás-felügyeleti hatóság

- **2 151 db munkaügyi bírságot szabott ki**, amelynek összege összesen **1 222 860 704 Ft**,
- **2 974 db szabálytalanságot megállapító figyelmeztetés** határozatot,
- **1 547 db kötelezés intézkedéssel járó figyelmeztetés** határozatot kiadmányozott.

A munkaügyi bírságok összegében – tekintettel a 2024. március 1. napjától hatályos munkaügyi bírság összegét érintő jogszabálymódosításra - emelkedés tapasztalható a 2023. év hasonló időszakában kiszabott bírságösszegekhez képest.

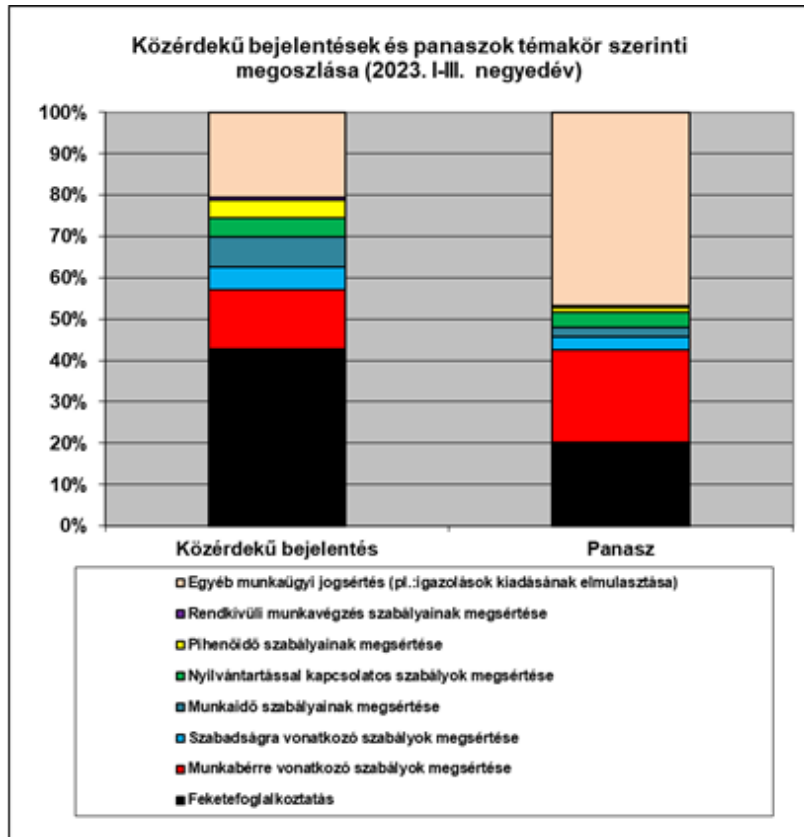
2.7. Közérdekű bejelentések, panaszok

2024. szeptember 30-ig összesen **3 044 db** beadvány érkezett a hatóságokhoz, amely szám a 2023. év hasonló időszakához képest (2023. szeptember 30-ig: 2 782 db) **növekedett**.

A beadványok megoszlási aránya: **60,5 % panasz (1 840 db)**; **39,5 % közérdekű bejelentés (1 204 db)**, amely azt mutatja, hogy a hatósághoz egyre több olyan munkavállaló fordult, akik konkrét, egyéni jogsérelmük miatt kérték a hatóság segítségét a jogviszonyukkal kapcsolatosan.

A legtöbb jelzés - a korábbi tapasztalatokhoz hasonlóan - az alábbi jogsértésekkel kapcsolatban érkezett:

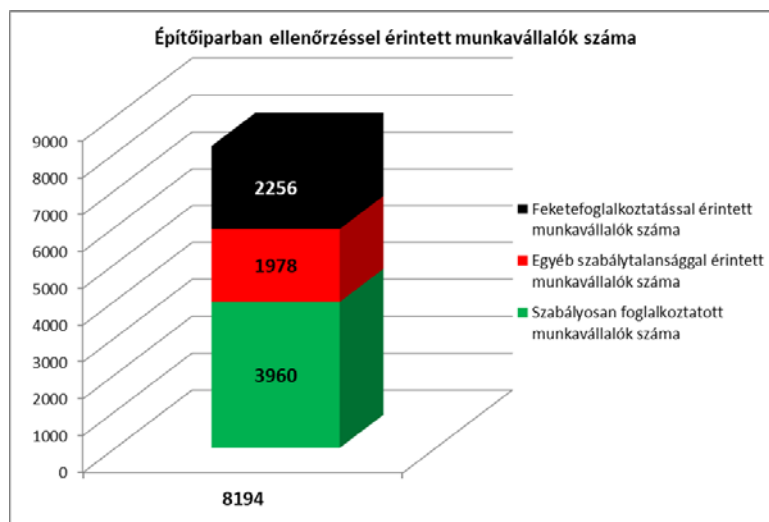
- a **jogviszony megszűnésekor kiadandó igazolások, elszámolások**
- a **feketefoglalkoztatás, valamint**
- a **munkabér**

3. Az ellenőrzések összesített tapasztalatai

a) **Építőipar**

A foglalkoztatás-felügyeleti ellenőrzések 25,7 %-át ebben az ágazatban tartották 2024. január 1. és szeptember 30. között (2 679 db). A munkáltatók által elkövetett súlyos szabálytalanságok 2 139 db intézkedést, valamint 988 db munkaügyi bírságot vontak maguk után 437 529 100 Ft összegben. A 8 194 ellenőrzött munkavállalóból 4 234 főt foglalkoztattak szabálytalanul, ezen belül pedig a feketefoglalkoztatás 2 256 munkavállalót érintett.

Az építőipari ágazatban tevékenységet végző foglalkoztatók körében valósul meg leginkább a **feketefoglalkoztatás**, e miatt kerül sor a legtöbb intézkedésre és továbbra is ez a jogsértés érinti a legnagyobb munkavállalói létszámot.

A feketefoglalkoztatás szerkezeti megoszlása kapcsán megállapítható, hogy legtipikusabb formája a munkaviszonyhoz, illetve egyszerűsített foglalkoztatáshoz kapcsolódó bejelentés elmulasztása, az ágazatban kevésbé jellemzőek a feketefoglalkoztatás egyéb formái, mint például részmunkaidős bejelentés, teljes munkaidős foglalkoztatás esetén. Feketefoglalkoztatáson belül harmadik országbeli állampolgárok foglalkoztatásával kapcsolatos jogsértések ebben az ágazatban érintették a legnagyobb munkavállalói kört (55 fő).

Továbbra is helyénvaló az a hatósági megállapítás, tapasztalás, hogy a nehezebben megközelíthető munkavégzési helyeknél a munkáltatók bíznak abban, hogy elkerüli őket a hatósági ellenőrzés, így nagyobb valószínűséggel mulasztják el megtenni a munkavállalók adóhatósági bejelentését.

A munkáltatók még mindig szívesen alkalmazzák az egyszerűsített foglalkoztatási formát, mégis előfordul, hogy figyelmetlenségből vagy adminisztrációs okból nem jelentik be az alkalmi munkavállalókat. A hatóság tapasztalata az, hogy nem csak a figyelmetlenség, hanem sok esetben szándékos mulasztás áll a háttérben, azért, hogy a jogszerű, havi 15 napnál tovább is tudják foglalkoztatni az alkalmi dolgozókat.

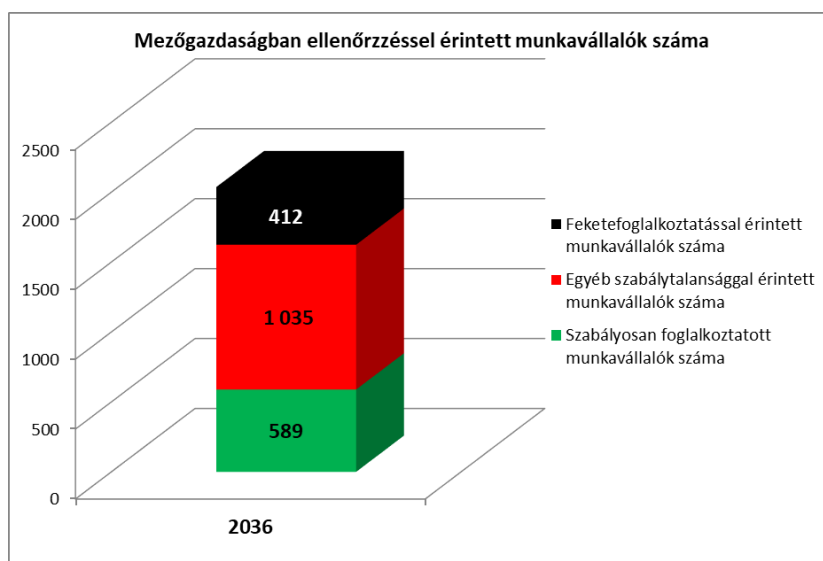
Harmadik országbeli állampolgárok engedély nélküli foglalkoztatása az építőiparban érintette a legmagasabb munkavállalói létszámot (55 fő).

A feketefoglalkoztatás mellett a **másik leggyakrabban előforduló szabálytalanság** az építőiparban a **munkaidő-nyilvántartás vezetésének hiánya**. A munkáltatók elmondása szerint a munkaidő-nyilvántartás vezetése és a munkavégzés helyén való tárolása nehézségekkel jár, ezért gyakran inkább nem vezetik azt, ezzel azonban a rendkívüli munkavégzés nyilvántartását és annak ellentételezését kerülik el. Az ellenőrzések során sok esetben nem is tudnak nyilvántartást bemutatni a hatóság munkatársainak.

Példa: 2024. augusztus 9-én 8 óra 16 perctől a foglalkoztatás-felügyeleti hatóság Somogy vármegye külterületén egy építési területen közérdekű bejelentés alapján a munkavédelmi hatósággal közösen tartott helyszíni ellenőrzést egy kft. munkáltatót érintően, ahol 80 fő munkavállaló tanúként került meghallgatásra a foglalkoztatásával összefüggésben. A meghallgatott 80 fő munkavállaló - a tanúvallomásaik alapján - 2024. augusztus 09. napján 08.00 órától a kft. alkalmazásában végzett munkát egyszerűsített foglalkoztatás keretében, alkalmi jelleggel, szóbeli megállapodás alapján, segédmunkás munkakörben, 15 000 forint összegű napibér ellenében. A rendelkezésre álló adatok alapján a kft. valamennyi munkavállalójának 2024. augusztus 09. napján, egyszerűsített foglalkoztatás céljából létrejött jogviszonyát a hatósági ellenőrzés és a munkavállalók munkavégzésének megkezdését követően, késve jelentette be az adóhatóság felé. A helyszíni ellenőrzést követően a munkáltató a foglalkoztatás-felügyeleti hatóság részére megküldte a 80 fő munkavállaló 2024. augusztus havi munkaidő-nyilvántartásait, melyekben rögzített további munkavégzési napok vonatkozásában a munkáltató a bejelentési kötelezettségének jellemzően ugyancsak elkövetett eleget.

b) Mezőgazdaság

A mezőgazdasági ágazatra az ellenőrzések 4,2 %-a esett (440 db), összesen 501 intézkedés történt és 92 db munkaügyi bírság kiszabására került sor 54 936 800 Ft összegben. Az ellenőrzött 2 036 munkavállalóból 1 447 főt érintett valamilyen szabálytalanság, ebből pedig 412 főt foglalkoztattak feketén.

Az ágazatban a korábbi tapasztalások szerint továbbra is jelen vannak az alkalmi munka (egyszerűsített foglalkoztatás) keretében foglalkoztató és a nagyobb mezőgazdasági termelésre berendezkedett (ezáltal nagy létszámú munkaerőt foglalkoztató) vállalkozások is.

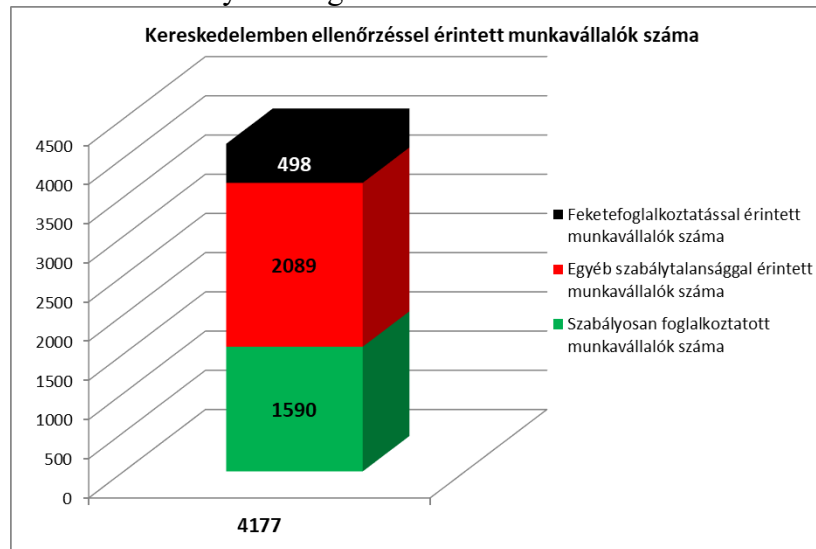
Ahogy az építőipar esetében, úgy a mezőgazdasági tevékenység kapcsán is kiemelhető a munkavégzési helyek rejtettsége, az eldugottabb helyszíneken foglalkoztatók általában nem számítanak hatásági ellenőrzésekre, ezáltal bátrabban követnek el munkaügyi jogsértéseket.

A mezőgazdaságban a szabálytalanságok változatosan jelennek meg az ellenőrzések során. A nagyobb munkavállalói létszámot foglalkoztató munkáltatókra inkább jellemző a munkaügyi szabályok betartása, de mégis előfordul, hogy az említett nagyobb létszám magával vonja a nagyobb feketén foglalkoztatott létszámot is.

Példa: Egy Csongrád-Csanád vármegyei mezőgazdasági munkaterületen (üvegházak termesztése) 2024. június 03-án helyszíni ellenőrzés tartott a foglalkoztatás-felügyeleti hatóság az OIF és a rendőrség közreműködésével. A munkaterületen 11 fő munkavállaló végzett munkát mezőgazdasági segédmunkás munkakörben, akik paradicsomszedést végeztek. A munkavállalók (valamennyi, 11 fő) bejelentései – sem egyszerűsített jogviszony keretében, sem munkaviszony keretében történő foglalkoztatásra irányultan – nem történtek meg az adóhatóság irányába. Az ellenőrzés alá vont munkavállalók közül 10 fő magyar és 1 fő román állampolgár volt. További egy fő fiatalos munkavállaló (16 – 18 év) végzett munkát, a helyszínen törvényes képviselő nem volt jelen, a munkavállaló érintően a helyszíni ellenőrzéskor nem volt fellelhető a törvényes képviselő írásos hozzájárulása a munkavégzéshez. Ez utóbbi dokumentum (törvényes képviselő írásos hozzájárulása) a helyszíni ellenőrzést követően, 2024. június 04-én megküldésre került a hatóság részére.

c) Kereskedelem

Az érintett időszakban 1 790 db ellenőrzés történt ebben az ágazatban (az összes ellenőrzés 17 %). Az 1 892 db intézkedés mellett 208 db, összesen 77 715 800 Ft összegű munkaügyi bírságot szabott ki a hatóság. Az ágazatban 4 177 munkavállalót jogviszonyát ellenőrizték, melyből 2 587 főt érintett szabálytalanság. Ebből 498 főnek volt rendezetlen a munkaviszonya.

A kereskedelmi ágazatnak nincs kiemelt, tipikus jogsértése, figyelemmel arra, hogy a hatósági ellenőrzések során a főbb jogsértések legtöbb típusa előfordul.

Számos munkáltatóra jellemző, hogy megsértik a munkaidőre, pihenőidőre vonatkozó szabályokat, hiányosan vezetik a jelenléti íveket, több napot érintően nincs rajtuk bejegyzés, amely így sérti a naprakészség elvét. Ezeket általában utólag töltik ki, de az így rögzített időadatok már nem tükrözik a valós munkavégzést, inkább a kötelező havi óraszámnak megfelelő időadatokat jelöli, amelyeket a nyitvatartási időhöz igazítanak, így elkerülve a műszakpótlék fizetési kötelezettséget. A jelenléti ív vezetése általában adminisztrációs terhet jelent a munkáltatók számára, ezért nem tulajdonítanak nagy jelentőséget annak megfelelő vezetésére.

A kereskedelmi vállalkozások foglalkoztatási gyakorlatában talált hibák utalhatnak a munkáltatók szabályismeretének és a szabálykövetési hajlandóságuk hiányára is.

Az ágazatban a munkaidővel kapcsolatos jogsértések érintették a legnagyobb munkavállalói létszámot a vizsgált időszakban, ezt követte a munkaidő-nyilvántartásra, a munkabérré, és a feketefoglalkoztatásra vonatkozó szabályok megszegése.

Az ágazatra jellemző a munkaidő előre történő írásos beosztásának hiánya (a munkavállalók egymás között szóban beszélnek meg a munkanapok alakulását, a ledolgozandó munkaidőt), valamint a munkaidőkeretre vonatkozó törvényi előírások megsértése (egyenlőtlen beosztás alapján munkaidőkeret vagy elszámolási időszak meghatározása nélkül foglalkoztatnak munkavállalókat, illetve munkaidőkeret alkalmazása során, annak kezdő- és befejező időpontját és tartamát írásban nem közlik a munkavállalókkal).

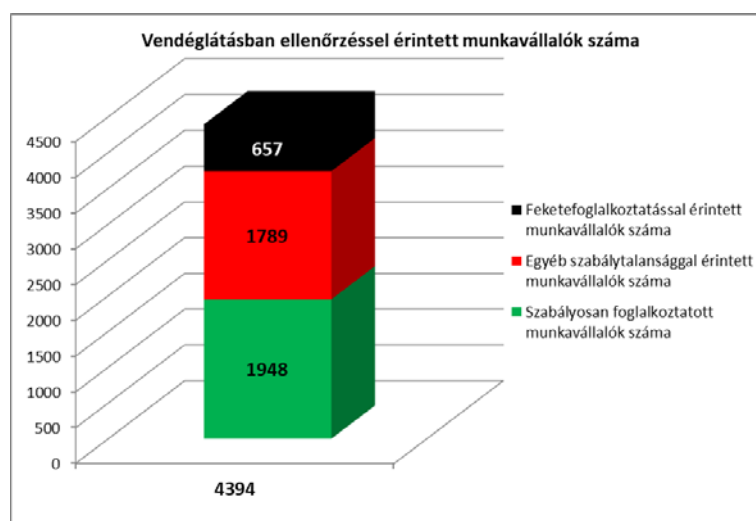
Példa: Egy Zala vármegyei élelmiszer üzletben tartott foglalkoztatás-felügyeleti hatósági ellenőrzés során megállapításra került, hogy a kft. foglalkoztató összesen 5 munkavállaló vonatkozásában többféle jogsértést követett el:

- 1 főt egyszerűsített foglalkoztatás keretében, eladó-pénztáros munkakörben, 1.305,- Ft/óra munkabér ellenében, írásba foglalt munkaszerződés és bejelentés nélkül foglalkoztatott. Az

- eljárás hatására a foglalkoztató a határozat kiadmányozásig 30 napra visszamenőleg bejelentette a foglalkoztatott munkaviszonyát az adóhatóság felé.
- 1 fő alkalmi foglalkoztatott munkaviszonyának megszűnéséhez kapcsolódó elszámolási kötelezettségének nem tett eleget, nem tartotta be a munkaszüneti napon történő munkavégzés ellentételezésére vonatkozó jogszabályi előírásokat, ugyanis a foglalkoztatott részére csak az alapbérét számfejtette és fizette meg a fenti időszakra vonatkozóan
 - 2 fő részére egyhavi munkaidőkeretet határozott meg, azonban nem határozta meg írásban a munkaidőkeret kezdő- és befejező időpontját; nem vezetett naprakész munkaidőnyilvántartást, nem került kitöltésre a munkaidő kezdő- és befejező időpontja; havi munkabéréükön felül nem fizetett műszakpótlékot.
 - 1 fő foglalkoztatott részére a foglalkoztató a munkaidőkereten felüli rendkívüli munkavégzés után nem fizetett alapbért és bérpótlékot, valamint pihenőidőben sem adta ki azt a következő munkaidőkeret végéig.
 - 2 fő munkaszüneti napokon munkát végzett, azonban a foglalkoztató nem tartotta be a munkaszüneti napon történő munkavégzés ellentételezésére vonatkozó jogszabályi előírást, mert a foglalkoztatottak részére csak alapbérüket számfejtette és fizette meg
 - 2 fő vonatkozásában nem tartotta be a munkaszüneti napon történő munkavégzés tilalmára vonatkozó jogszabályi előírást azzal, hogy a munkáltató vagy munkakör nem minősül ezeken a napokon is rendeltetése folytán működőnek, ezért a foglalkoztató rendes munkaidőben nem oszthatta volna be a foglalkoztatottakat.
 - 2 főt érintően nem fizetett 50 %-os vasárnapi pótlékot a vasárnapi munkavégzések után
 - további 2 fő vonatkozásában a munkaviszony megszűnésekor az elszámolásra vonatkozó jogszabályi előírásokat nem tartotta be; nem fizette meg a minimálbér összegét elérő munkabért, valamint az alapbéren felül nem fizetett díjazást a munkaszüneti napi munkavégzés után.

d) Vendéglátás

2024. szeptember 30. napjáig a vizsgálatok 15 %-a (1 572 db) a vendéglátás területén zajlott. Az összesen 1 497 db intézkedés mellett 252 db munkaügyi bírságot szabtak ki, amelynek összege 86 018 600 Ft volt. A 4 394 ellenőrzéssel érintett munkavállalóból 2 446 főt foglalkoztattak szabálytalanul, azon belül a feketefoglalkoztatás 657 főt érintett.

A vendéglátás ágazatban is minden főbb szabálytalanság előfordul. Itt is magas munkavállalói létszámot érintettek a munkaidővel (napi, heti munkaidő megengedett mértékének túllépése, munkaidő-beosztás hiánya, munkaidőkeret) és a nyilvántartással kapcsolatos jogsértések, de

számos esetben a munkabérre vonatkozó rendelkezéseket szegték meg a vállalkozások.

A munkaidőt és a munkaidő-nyilvántartást érintő szabálytalanságok gyakran összekapcsolódnak, hiszen vagy a munkavállaló dolgozik a megengedett munkaidőn felül (munkaidővel kapcsolatos szabálytalanság), vagy ami gyakoribb, hogy ennek leplezése valósul meg a szabálytalanul vezetett munkaidő-nyilvántartással.

A korábbi évek tapasztalataihoz képest nem változott meg a munkáltatók foglalkoztatási gyakorlata a „próbamunka” intézményével kapcsolatban. A „próbanapokon” szóbeli megállapodás alapján, munkaszerződés és bejelentés nélkül dolgozik az alkalmazott és előfordul, hogy ezekre a napokra még a fizetését sem kapja meg.

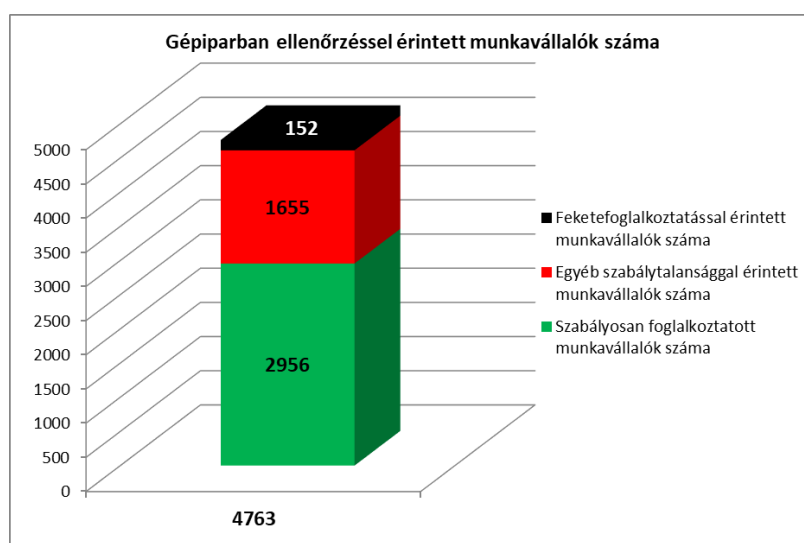
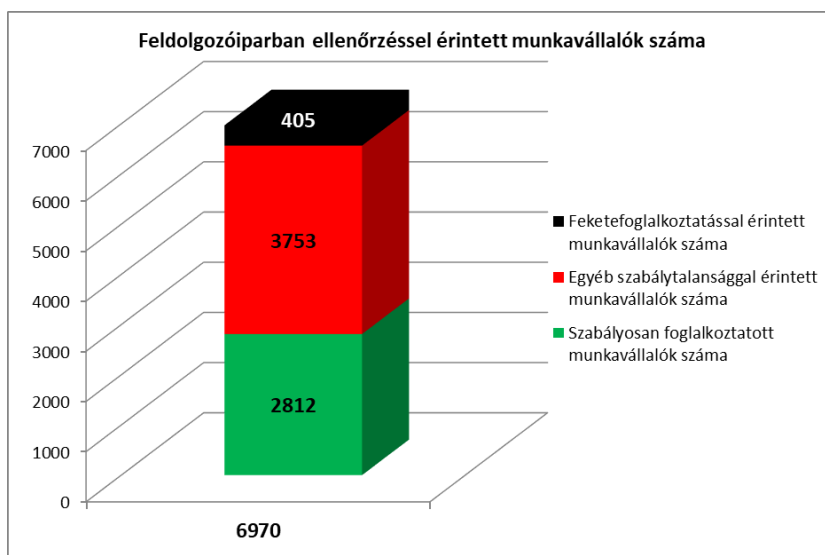
A munkabérrel kapcsolatos jogsértések között előfordult, hogy a felek írásban nem állapodtak meg a munkabér készpénzben történő kifizetéséről, vagy nem határidőben fizették meg a munkabért, vagy a pótlékfizetéssel kapcsolatban merült fel probléma.

Példa: 2024. július 11. napján egy Bács-Kiskun vármegyei cukrászdában foglalkoztatás-felügyeleti hatósági ellenőrzést tartottak, ahol 7 főt találtak munkavégzés közben. A helyszíni ellenőrzés során megállapításra került, hogy a helyszínen dolgozó foglalkoztatottaknak 2024. július 11. napjára érvényes bejelentésük volt az adóhatóság felé. A valamennyi foglalkoztatottra kiterjedő vizsgálat során a rendelkezésre álló iratok, dokumentumok és nyilatkozatok alapján megállapításra került, hogy a foglalkoztató

- *4 fő foglalkoztatott vonatkozásában nem számolta el és nem fizette meg a rendkívüli munkavégzésért járó bérpótlékot 2024. május, június hónapban,*
- *5 fő foglalkoztatottnak nem számolta el és fizette ki a műszakpótlékot 2024. május, június hónapban,*
- *3 fő foglalkoztatott tekintetében nem számolta el és fizette ki a munkaszüneti napon történő munkavégzésért járó bérpótlékot 2024. május, június hónapban,*
- *8 fő foglalkoztatott vonatkozásában a munkaidő keret kezdő- és befejező időpontját nem közölte.*

e) Feldolgozóipar és gépipar

A hatóság ezekben az ágazatokban az ellenőrzések 14 %-át tartotta (1 508 db) 2024. szeptember 30. napjáig. A feltárt jogsértések okán összesen 1 653 intézkedést hoztak; ebből 234 db volt munkaügyi bírság (296 875 972 Ft összegben). Összesen 11 733 munkavállalót érintett az ellenőrzés, ebből 5 965 főt szabálytalanul, ezen belül feketén 557 főt foglalkoztattak a két ágazatban együttesen.

A feldolgozóipar területén jelentősebb munkavállalói létszámot érintettek a munkaidővel, munkaidő-nyilvántartással és a munkabérrrel kapcsolatos hiányosságok.

A gépiparra az egyéb jogsértésekre, a munkabérrre és a munkaidő-nyilvántartásra vonatkozó szabályok be nem tartása volt jellemző 2024. január 1. és szeptember 30. közötti időszakban.

Az érintett ágazatokban a munkaidővel kapcsolatos legjellemzőbb jogsértések a munkaidő-beosztásra vonatkozó szabályok be nem tartása, a munkaidőkeret kezdő- és befejező időpontjáról szóló írásbeli tájékoztatás közlésének hiánya, valamint a hiányos, valótlan, nem naprakész munkaidő-nyilvántartás vezetése. A nyilvántartás gyakran nem tartalmazta a munkaidő kezdő- és befejező időpontjait, vagy az adatok nem voltak naprakészek és/vagy valótlanok voltak.

A feldolgozóipari ágazatban – a gépiparhoz viszonyítva (26 fő) – nagyobb létszámot (32 fő) érintett a külföldi állampolgárok engedély nélküli foglalkoztatása.

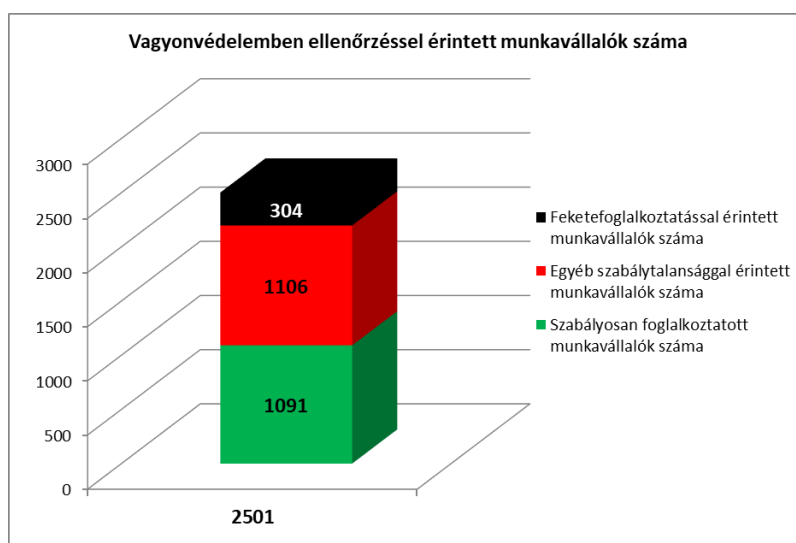
Példa: Közérdekű bejelentés alapján 2024. áprilisában ellenőrzést tartott a hatóság egy budapesti székhelyű munkáltatónál, mert a bejelentés szerint a munkáltató szabálytalanul „ír ki” fizetés nélküli szabadságot a munkavállalóknak akkor, amikor kevés a munka. A lefolytatott ellenőrzés során bizonyítást nyert, hogy a munkáltató 2024. februárban 7 fő munkavállalónak

is több napra fizetés nélküli szabadságot írt ki, annak ellenére, hogy azt nem a munkavállalók kérték, és arra nem is fizetett nekik távolléti díjat. A munkáltató a helyszíni ellenőrzés időpontjára már megszüntette a szabálytalan gyakorlatot, de elismerte, hogy korábban, a vizsgált 2024. februári időszakban szabálytalanul járt el. A munkáltató az ellenőrzés hatására módosította a nyilvántartását, szabadságra módosította ezeket a napokat, és utólag megfizette a munkavállalóknak az elmaradt távolléti díjat.

Pozitív példa: 2024. augusztus 28. napján foglalkoztatás-felügyeleti hatósági ellenőrzést tartott a hatóság egy Somogy vármegyei halfeldolgozó üzemben, ahol munkavégzés közben találtak 5 főt. A munkavállalók - tanúvallomásaik alapján - írásba foglalt munkaszerződés alapján (egy fő élelmiszer termékgyártóként 365.000.- forint összegű havibéérért, egy fő konyhai brigádvezetőként 410.000.- forint összegű havibéérért, két fő üzemi kiségitőként 365.000.- forint összegű havibéérért, egy fő konyhai kiségitőként 365.000.- forint összegű havibéérért) végeztek munkát a munkáltató alkalmazásában. A munkavállalók a munkabéért a tárgyhónapot követő hónap 10. napjáig átutalás útján megkapják, a kifizetett munkabéért elszámolásáról írásbeli tájékoztatásban részesülve. A munkavállalók hétfőtől péntekig terjedő időszakban, változó munkarendben végeznek munkát a munkáltató által előre írásban készített és közölt munkaidő-beosztás szerint, mely egyben munkaidő-nyilvántartásként is funkcionál. A helyszíni ellenőrzés során a 2024. augusztus havi munkaidő-beosztás (egyben munkaidő-nyilvántartás) a hatóság részére bemutatásra került, a tanúvallomások alapján azon a valós, naprakész adatok kerültek rögzítésre. A munkáltató a munkavállalók által teljesítendő munkaidőt egy havi munkaidő-keretben határozta meg, annak kezdő- és befejező időpontját, valamint a teljesítendő munkaidő tartamot írásba foglaltan közölve. A hatósági nyilvántartás adatai alapján a munkáltató a munkavállalók munkaviszonyát szabályosan bejelentette az adóhatóság felé. A munkáltató foglalkoztatási gyakorlatával összefüggésben hiányosság, jogsértés nem került feltárára.

f) Nyomozási és biztonsági tevékenység

Az ellenőrzések 9,8 %-a (1 022 db) érintette a személy- és vagyonvédelmi ágazatot 831 db intézkedéssel. A vizsgálatokból 113 végződött munkaügyi bírsággal (44 781 000 Ft). Az ellenőrzéssel érintett 2 501 munkavállalóból 1 410 főt érintett valamilyen jogsértés, amiből 304 munkavállalót foglalkoztattak feketén.

Továbbra is a súlyos munkaügyi szabálytalanságok jellemzik ezt az ágazatot, amelyeket a munkáltatók vélhetően szándékosan követnek el. A bejelentés nélküli foglalkoztatás mellett a

vagyonvédelem területén működő vállalkozásokra jellemző még a munkaidővel, nyilvántartási kötelezettséggel, munkabérrel kapcsolatos jogszabályi előírások megsértése.

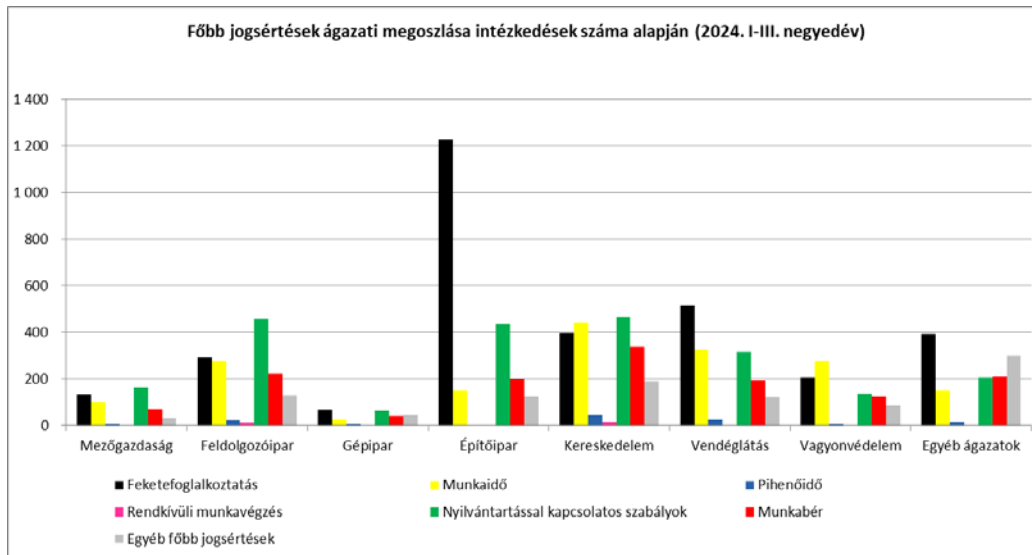
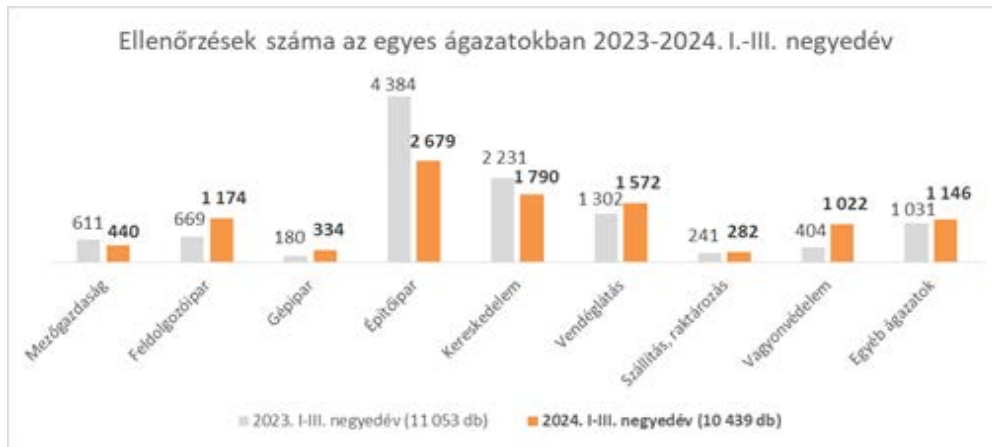
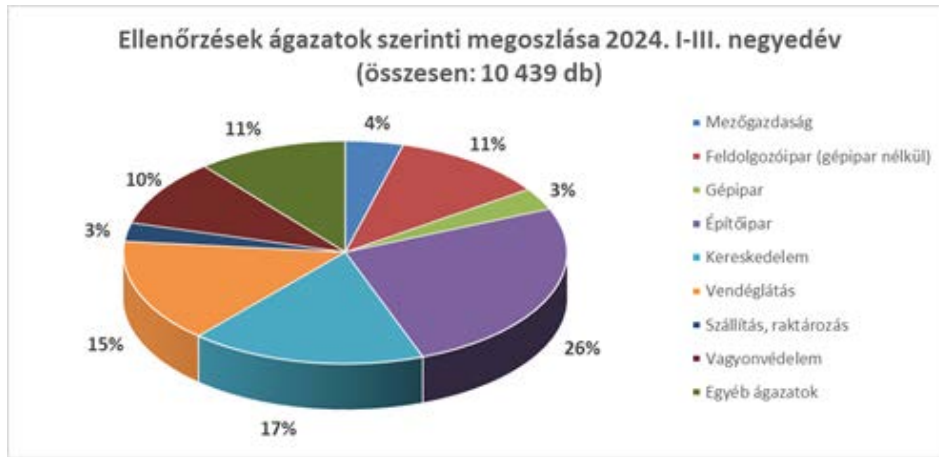
A munkáltatókra jellemző azon korábbi tapasztalat, hogy a bizonyítási eljárás során nem működnek együtt a hatósággal [nem veszik át az iratokat, nem csatolják a megfelelő dokumentumokat], továbbra is fennáll, azonban ezáltal az ellenőrzés nehéz és időigényes lesz. Továbbra is problémaként jelentkezik, hogy a foglalkoztatók a hivatalos cégkivonatban szereplő címeiken nem elérhetőek, illetve nem is érdeklő őket az eljárás eredménye. Sok esetben székhelyszolgáltatókhoz vannak bejegyezve, valamint előfordul az elérhetetlen külföldi és/vagy magyar ügyvezető.

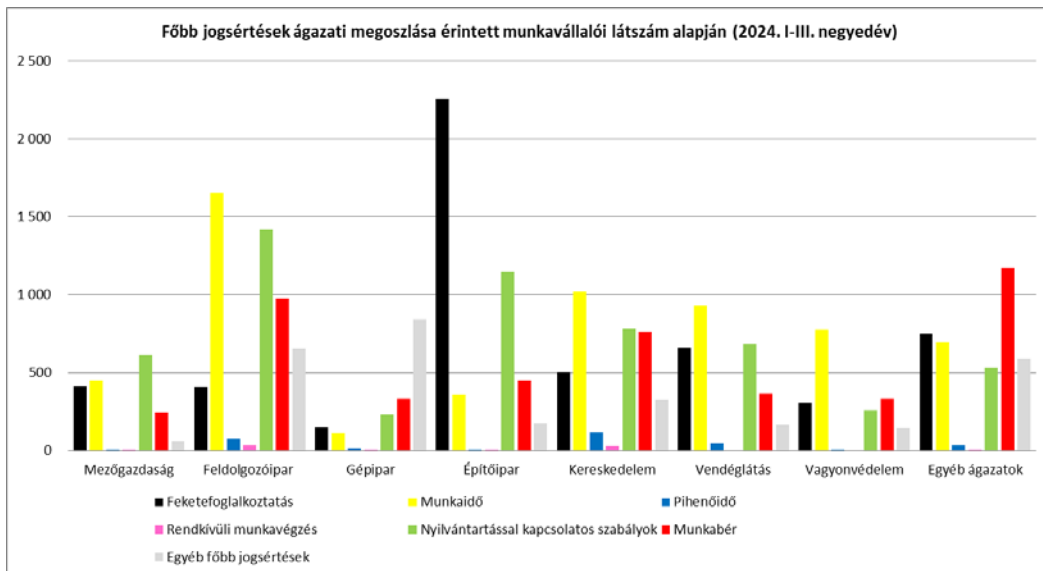
A munkáltatók jelentős része - jellemzően a kis- és középvállalkozások - nem is törekszik arra, hogy a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően működjön, inkább akadályozza az ellenőrzések megtartását. Gyakran előfordul, hogy a munkáltató ismeretlen, a munkavállalók meg sem tudják nevezni a munkaadójukat, mert néhány havonta új munkaszerződést kapnak, új foglalkoztatótól. Előfordul, hogy csak a fővállalkozót tudják nevesíteni a munkavállalók, mert az ő logóval ellátott egyenruháját kell viselniük szolgálateljesítés során.

A vagyoni munkakör legtöbbször nem minősül készenléti jellegű munkakörnek, a munkáltatók mégis a legtöbb esetben szabálytalanul ilyen formában foglalkoztatják munkavállalóikat, ezzel anyagi hátrányt okozva nekik. Így számtalan munkaidővel kapcsolatos jogsértést valósítanak meg.

A bejelentés nélküli foglalkoztatás Budapest Főváros tapasztalata szerint az alvállalkozó-váltás időpontjában szokott előfordulni, mert nem mindig sikerült időben elvégezni az új foglalkoztatónál a tömegesen átvett vagyoniörök bejelentését.

Példa: A Nógrád vármegyei munkaiügyi felügyelők 2024. július 03-án foglalkoztatás-felügyeleti ellenőrzést folytattak le egy a vagyonvédelem területén működő munkáltatóval szemben. A felügyelők a munkavégzési helyen 1 fő munkavállalót hallgattak meg tanúként, aki munkaviszony keretében volt foglalkoztatva írásba foglalt munkaszerződéssel, munkaviszony keretében, teljes munkaidőben, megszakítás nélküli munkarendben dolgozott készenléti jellegű munkakörben. Rajta kívül ezen a munkavégzési helyen további 5 fő vagyoniört foglalkoztatott a kft. munkaviszony keretében. Munkaidő-beosztást írásban készített és közölt a munkáltató a vonatkozásukban, amelyet bemutatott. Munkaidő-nyilvántartást írásban vezetett a munkáltató, amely szintén bemutatásra került, azon az ellenőrzés kezdetekor már rögzítésre került az aznap munkált végző munkavállalók aznapi munkavégzésének a befejező időpontja, így a nyilvántartás erre a napra vonatkozóan nem hiteles adatokat tartalmazott. A helyszínen bemutatott és a munkáltató által becsatolt munkaidő-beosztás nem a jogszabályi előírásoknak megfelelő tartalommal készült el, ugyanis az több napra vonatkozóan sem tartalmazott bejegyzést, amely napokra nem volt megállapítható, hogy az egyenlőtlen munkaidő-beosztásban foglalkoztatott munkavállalók milyen okból nem lett munkavégzésre beosztva ezekre a napokra, valamint a „12” és „24” jelölésekből nem volt megállapítható, hogy a munkavállalók mettől meddig tartó munkavégzésre lettek beosztva az egyes napokra. A helyszínen bemutatott és a munkáltató által becsatolt munkaidő-nyilvántartás sem volt szabályos, mivel az több napra vonatkozóan sem tartalmazott bejegyzést, így abból nem állapítható meg, hogy az egyenlőtlen munkaidő-beosztásban foglalkoztatott munkavállalók ezeken a napokon ténylegesen munkát végeztek-e, illetve amennyiben nem dolgoztak, milyen okból voltak távol a munkából. Az ügyfél az eljárás során írásbeli nyilatkozatot nem tett.

3. Utóellenőrzés

A foglalkoztatás-felügyeleti hatóság utóellenőrzés keretében a jogviszony bejelentésére kötelező határozatoknak a foglalkoztató általi teljesítését vizsgálja. Az ellenőrzések során feltárt feketefoglalkoztatás legalizálását a munkáltatók a legtöbb esetben már az ellenőrzést követően, az ellenőrzés hatására, de még a határozat meghozatala előtt, az eljárás során megtették.

Az utóellenőrzések során a jogerőre emelkedett, feketefoglalkoztatás tárgyában kiadmányozott döntések alapján 4 065 munkavállaló jogviszonyának rendezése volt vizsgálható, mely létszám 96 %-ának utóellenőrzése teljesült.

A jogerőre emelkedett, feketefoglalkoztatás tárgyban kiadmányozott határozatok alapján 1 946 munkáltató volt vizsgálható, ebből a foglalkoztatók 95 %-ának utóellenőrzése teljesült.

A tapasztalatok szerint azok a munkáltatók nem teljesítik a határozatban foglalt kötelezések végrehajtását, akik már az alapeljárás során sem mutattak együttműködést a hatóságokkal.

A „feketefoglalkoztatással” kapcsolatos **utóellenőrzésnek azért van jelentősége**, mert a kötelezés végrehajtásával teljesül a hatósági ellenőrzés célja. A foglalkoztatás-felügyeleti hatóság így tud **hozzájárulni a legális adózó munkahelyek számának növeléséhez, a munkavállalók alapvető garanciális jogainak** (biztosított jogviszony, tényleges szolgálati idő rögzítése, stb.) **védelméhez, valamint a tisztességes verseny érvényre juttatásához és a jogkövető vállalkozások versenyhátrányának csökkentéséhez.**

4. Társhatósági ellenőrzések

A társhatóságok együttműködésével 2024. szeptember 30. napjáig **2 314** foglalkoztatás-felügyeleti ellenőrzés zajlott, mely az összes vizsgálat **22 %-át** jelenti.

A **rendőrséggel közös ellenőrzések száma magas volt, 777** ellenőrzést folytatott le a két közigazgatási szerv együtt. A foglalkoztatás-felügyeleti hatóság a rendőrség segítségét általában olyan foglalkoztatók ellenőrzése során kéri, ahol a munkavégzési hely jellege azt megkívánja, vagy ahol a foglalkoztató korábban már megghiúsította vagy jelentősen akadályozta az ellenőrzés lefolytatását.

A foglalkoztatás-felügyeleti hatóságok a munkavédelmi hatósággal összesen 682 alkalommal, az Országos Idegenrendészeti Főigazgatósággal 442 esetben tartottak közös ellenőrzést, de együttműködtek még többek között a Nemzeti Adó-és Vámhivatallal, a közlekedési felügyelettel, katasztrófavédelemmel, valamint a Fogyasztóvédelmi Felügyelőséggel is.

5. A közigazgatás szolgáltató jellegének érvényesülési formái

A foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter foglalkoztatás-felügyeleti hatósági ellenőrzéssel kapcsolatos állami irányítási feladatokat lát el, illetve részt vesz a munkaügyi előírások végrehajtásának elősegítését szolgáló **tájékoztató, felvilágosító tevékenység** ellátásában. A tapasztalatok szerint a munka világának szereplői a weboldalon keresztül naponta számos kérdést tesznek fel, az ezekre a kérdésekre adott válaszok pedig ugyanott, csoportokra bontva is megjelennek.

2024. szeptember 30-ig több, mint 300 db honlapos (a hatóság külső honlapján működtetett tájékoztatás/felvilágosítás menüpont használatával), valamint postai és e-mail útján érkezett **kérdés, panasz, valamint közérdekű bejelentés került megválaszolásra**. Emellett a hatóságok országosan több, mint 1000 ügyben adtak tájékoztatást a 2024. év januártól szeptemberig tartó időszakban.

A foglalkoztatás-felügyeleti hatóság több vármegyében is foglalkoztatási rendezvényeken, saját rendezésű nyílt napokon, állásbörzéken adott felvilágosítást a téma iránt érdeklődőknek a hatóság munkájáról és a hatályos foglalkoztatási szabályokról, így megvalósult a munkavállalók és munkáltatók széles körű tájékoztatása.

6. Összegzés

- 2024. szeptember 30-ig a foglalkoztatás-felügyeleti hatóság országosan **10 439 munkáltató** foglalkoztatási gyakorlatát vizsgálta, amely során a **foglalkoztatók 66 %-nál tárt fel munkaügyi jogsértést**, amelyek az ellenőrzés alá vont **munkavállalók (40 331 fő) 55 %-át érintették**.
- 2023. III. negyedévéhez viszonyítva mind az **ellenőrzések számában** (2023. szeptember 30-ig: 11 053 db), mind a **szabálytalan munkáltatók arányában** (2023. szeptember 30-ig 67 %) **csökkenés** tapasztalható.
- **2024. III. negyedévben** kevesebb munkavállaló (40 331 fő) került ellenőrzés alá az előző év hasonló időszakához képest (2023. szeptember 30-ig 40 424 fő), de **arányaiban kevesebb munkavállalói létszámot is érintett munkaügyi jogsértés** (2023. szeptember 30-ig 61 %).
- Az ellenőrzési tapasztalatok alapján továbbra is gyakran előforduló jogsértés a **feketefoglalkoztatás**. A szabálytalanság 2024. szeptember 30. napjáig az ellenőrzött munkavállalók **13,46 %-át (5 430 fő)** érintette. Az ellenőrzéssel érintett munkavállalókhöz (40 331 fő) viszonyítva **a feketefoglalkoztatással érintett munkavállalók aránya** az előző év ugyanezen időszakában mért arányaihoz képest **jelentősen kevesebb** (2023-ban 15,67 % volt az arány).
- **Az egyes ágazatokban az ellenőrzéssel érintett munkavállalókat tekintve a vagyonsvédelem, a feldolgozóipar és a vendéglátás területén javult a feketefoglalkoztatás aránya, a többi ágazatban növekedés tapasztalható** a 2023. évi első háromnegyed évhez képest.
- Az összes ellenőrzött és feketén foglalkoztatott munkavállaló arányszáma csökkent az előző év ugyanezen időszakához viszonyítva. Azonban a javuló tendencia ellenére még mindig az **építőiparból kerül ki a legtöbb feketén foglalkoztatott munkavállaló, ezt követi a vendéglátás**, a főbb ágazatokon kívüli úgynevezett „**egyéb**” ágazatok és a **kereskedelem**.
- A **munkaidővel** (munkaidő-beosztás, munka keret) és a **munkaidő-nyilvántartással** kapcsolatos jogsértések száma továbbra is meghatározó.
- A **munkabérrel** kapcsolatos szabálytalanságokon belül az elszámolással (bérjegyzékkel) kapcsolatos szabálytalanságok voltak a legjellemzőbbek.
- A korábbi évek tapasztalataihoz hasonlóan elmondható, hogy **a vizsgálatok túlnyomó része a kiemelt ágazatokra** (építőipar, kereskedelem, vendéglátás, feldolgozóipar) **irányult**, mert itt vannak a leginkább súlyos munkaügyi jogsértések.

Forrás: a foglalkoztatás-felügyeleti hatóságok 2024. harmadik negyedéves beszámolóí